

— har paa, at Staten under de Forhold, der nu ere indtraadte, og som gjøre, at de hidtil gjældende Bestemmelser ere uilstrækkelige, beskytter Fæstefamilierne imod at blive uddrevne fra de Jorder, de, saalangt Historien gaar tilbage, have siddet paa, eller imod at blive tvungne til at søge at holde sig derpaa under saadanne Bilkår, som maae lede til deres Forarmelse, jeg troer, at man maae skjelne imellem denne Hovedsag og Udførelsesmaaden. Man kan søge at udføre den paa forskjellige Måader. Man kan søge at udføre den ved et Lovforslag paa de Grundsatninger, som det foreliggende Lovforslag er støttet paa, eller ved et Lovforslag efter de Hovedtanker, som indeholdes i den ærede Indenrigsministers tidligere Forslag. Det kan være meget tvivlsomt, og der kan være meget deelte Meninger om, hvad der er det Rigtigste, men derved, at der i et Forsøg paa at give et sammenhængende Lovforslag, udarbejdet efter een af disse Hovedtanker, kan findes Noget, som maafee er mindre rigtigt, røfkes naturligtvis paa ingen Maade selve Hovedpunktet, og det gif dog idelig min ærede Sidemands Argumentation ud paa; det i Forslaget, som der i det Enkelte kunde være Indvendinger imod, betragtede han som en Indvending imod selve Hovedsagen. Hvad der, som jeg troer, manglede af virkelige Grunde i min ærede Sidemands Foredrag, det opveiedes rigeligt ved de stærke Vittringer, han ideligt betjente sig af (Ja! Ja!). Det forekommer mig virkelig noget synderligt, at det ærede Medlem, der er saa yderst omfindtlig med Hensyn til enhver Vittring, der indeholder endog en meget lempelig Kritik af Noget, han har fremsørt, saa at han f. Ex. flere Gange er kommen tilbage til en Vittring, jeg engang brugte, at han kun havde begrundet en Paastand ved nogle tarvelige Antydninger (Mourier: Dderst tarvelige!), og som efter at han først i sit Botum i Betænkningen havde brugt Vittringer, der vare stikkede til at sætte Udvalgets Fleertal i et odieust Lys som dem, der vilde frænke Eiendomsretten o. s. v., tog det saa ilde op, at man anstillede en Sammenligning mellem disse Vittringer og dem, der fremkom fra Godseierne 1790, dog ikke finder det passende at moderere de stærke Vittringer, han

saa hyppigt lader sig henrive til. Naar han idelig har gjentaget, at der i Fleertallets Argumentation var noget aldeles ujuridisk eller endog saa ujuridisk som muligt osv., saa troer jeg, med al Agtelse for min ærede Sidemands juridiske Kyndighed, at det dog vilde være en affecteret Bessedenhed af mig, om jeg ikke antog, at jeg var ligesaa berettiget til at bedømme, hvad der er juridisk, som han (Ja! Ja!) Jeg indrømmer naturligtvis Muligheden af, at der kan være indløbet noget Urigtigt i Argumentationen, eller at Udvalget kan have foreslaaet Noget, der ikke fører til retfærdige Resultater osv.; Saadant kan man jo søge at oplyse, om man kan, men jeg tør forstikke, at der ikke er noget Ujuridisk i Argumentationen (Mourier: Jo!). Hvad min ærede Sidemand bemærkede om, at Udvalgets Fleertals Forslag heldebe til den videste Communisme (Mourier: Det har jeg ikke sagt!), eller noget Eignende, anseer jeg det for ufor nødvendent at opholde mig ved. Jeg troer, det vilde være lidet frugtbringende for Sagen, og en lidet heldig Anvendelse af den sparsomme Tid, om jeg vilde gaae videre ind paa i det Enkelte at oplyse det meget Urigtige, der næsten heelt igjennem forekom i min ærede Sidemands Foredrag, og det Forsællede i de Udsættelser, han bestandigt gjorde, snart mod det Ene og snart mod det Andet, for det Meste af den Bessaffenhed, at, om det ogsaa havde været rigtigt, saa vilde det ikke have mindste Indflydelse paa Sagen i det Bessentielle. Der er derfor kun eet Punkt, som jeg skal opholde mig noget ved, saameget mere, som samme Anskuelse er fremkommen fra andre Sider, navnlig fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monsrad), og det er Spørgsmaalet om, hvorvidt man kan være berettiget til at gjøre et Afdrag for den Ret, der tilkommer Fæstebondestanden eller rettere Staten med Hensyn til Fæstegodsset. Man kan vel rettest udtrykke det saaledes; Afdrag for Fæstetvangen o. s. v. er kun et vedtaget kortere, men ikke npiagtigt Udtryk for det Samme. Det er paa ingen Maade Tilfældet, som der er blevet paastaet, at Udvalgets Fleertal paa engang vil baade ubvikle og afløse Fæsteforholdet eller lægge ind i Burderingen Resultaterne af en mulig fremtidig Lov